

Terug naar Nepal – Hoe een reis naar India het begin
werd van een reis naar het verleden

Eerste druk, maart 2012
© 2012 Ronald Bruining

Coverfoto: Ronald Bruining
Portretfoto: Gea Leegstra

ISBN: 978-90-484-2343-9
NUR: 341

Uitgever: Free Musketeers, Zoetermeer
www.freemusketeers.nl

Hoewel aan de totstandkoming van deze uitgave de uiterste zorg is besteed, aanvaarden de auteur en uitgever geen aansprakelijkheid voor eventuele fouten en onvolkomenheden, noch voor de directe of indirecte gevolgen hiervan.

Niets uit deze uitgave mag zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever worden openbaar gemaakt of veelevoudigd, waaronder begrepen het reproduceren door middel van druk, offset, fotokopie of microfilm of in enige digitale, elektronische, optische of andere vorm of (en dit geldt zonodig in aanvulling op het auteursrecht) het reproduceren (I) ten behoeve van een onderneming, organisatie of instelling of (II) voor eigen oefening, studie of gebruik welk(e) niet strikt privé van aard is.

Ronald Bruining

Terug naar Nepal

Hoe een reis naar India het begin werd
van een reis naar het verleden

I

‘Namasté, sir.’ Het klonk vriendelijk zoals iedere ochtend. Mahees stond al weer vrolijk naast de bus en verwelkomde opgewekt de toeristen die instapten.

Hij was nu alweer een paar maanden in India, omdat er in zijn geboorteland Nepal bijna geen werk was voor jonge mannen zoals hij. Die situatie dwong ook hem om het materiële geluk elders te zoeken. Hij had vrienden die zelfs helemaal in Dubai werkten als chauffeur of als bouwvakker. Hijzelf had nu een baantje als assistent van de buschauffeur bij een busonderneming uit Delhi. Een functie die niet overbodig was in India met alle drukke verkeer. Tuktuks, riksja's, trucks, fietsers, brommers, motoren en auto's krioelden door elkaar in deze hobbelige straten zonder bewegwijzering. De straten die ook nog eens vol heilige koeien lagen. Koeien die vaak ook op de wegen zelf liepen, net zoals de geiten, kippen en straathonden. Iedere buschauffeur had een extra paar ogen nodig. Dat extra paar ogen naast hem in de bus was nodig in deze onoverzichtelijke drukte van India.

Mahees was het extra paar ogen van Parbinder. Parbinder was de chauffeur waar hij nu alweer drie maanden mee samen reed. Bovendien was de assistent van de buschauffeur ook verantwoordelijk voor het schoonhouden van de bus, zowel de binnen- als de buitenkant. Ook was hij de monteur in geval van lekke banden en ander ongemak. Verder zorgde de assistent dagelijks dat de voorraad waterflessen werd aangevuld en hielp hij de toeristen die India bezochten, met het in- en uitstappen.

De baas van de busonderneming was streng en eiste discipline van zijn personeel. Het personeel moest altijd vriendelijk zijn, mocht niet eten en drinken waar gasten bij waren en verder de bus nooit alleen laten. Dit laatste hield in dat er zelfs 's nachts in de bus geslapen werd. Parbinder sliep op de achterbank en Mahees op een matje in het donkere laadruim onder in de bus. Loon kregen de mannen niet, dat werd

wel geregeld door de westerse reisorganisaties die de bus charterden. 'Bus inclusief chauffeur en assistent'. De laatstgenoemden kregen aan het einde van iedere reis vastgestelde fooien. Met die fooien moesten ze het maar doen. Voor hen immers tientallen anderen. Zo ging dat in India.

De fooi was meestal net genoeg om zichzelf tijdens de reis te kunnen bedruipen met eten en drinken. Het koken ging op een klein petroleumbrandertje. Er werd wat diesel uit de bus getapt als brandstof, een zakje rijst en een zakje linzen waren de hoofdbestanddelen voor de dagelijkse maaltijd Dal Bhat die naast de bus bereid werd. Het kleine beetje geld dat overbleef werd zuinig gespaard voor thuis. Mahees droomde vaak even weg naar thuis, thuis was voor hem Lecknath, een dorpje hoog in de bergen bij de stad Pokhara in Nepal, waar Manischa woonde. Manischa en hij kenden elkaar al vanaf hun jeugd en twee jaar geleden waren ze eindelijk getrouwd. Ze zagen elkaar nu een paar keer per jaar in de oogsttijd als er voor Mahees werk was in Nepal, en tijdens de regentijd in India als er vanwege de slechte conditie van de wegen geen bussen met toeristen waren en er dus geen werk was voor hem.

Tussendoor moesten ze het doen met contact via de telefoon. Mahees liet iedere ochtend de telefoon driemaal overgaan bij Manischa en zij wist dan dat het goed met hem ging. Vervolgens belde zij ook Mahees en liet ook bij hem de telefoon driemaal overgaan. Op deze manier wisten ze van elkaar dat alles oké was. Zo ging dat dagelijks een paar keer. Het spaarde het zo kostbare beltegoed uit. Beltegoed dat in India weliswaar erg goedkoop was sinds de grote providers er streden om de frequenties en de gunst van de bellers. Bellers die nog steeds sterk in aantal toenamen. Maar ondanks dat je voor een paar roepies redelijk lang kon bellen, was zelfs dat een te grote aanslag op het budget van Mahees. Nee, dan maar op deze manier. Het was gratis en praktisch!

Hij was voor de eerste keer in India en tot nu was het een overweldigende ervaring. Vanaf de eerste ochtend weergalmden de claxons van auto's, brommers, motoren en tuktuks hem in zijn oren. Het chaotische verkeer was een groot contrast met de rust die de gemiddelde Indiër uitstraalde. Er waren er zelfs die rustig langs de kant van de weg lagen te slapen terwijl het straatbeeld vol was van levendigheid en geluid. Wat een land!

Hij had samen met zijn vriendin deze groep rondreis geboekt had en ze waren nu al twee dagen in Delhi. Hij had al zoveel bijzondere dingen gezien.

Straathonden, over het algemeen vaal lichtbruin van kleur in alle soorten en maten, lagen of slenterden op en langs de straten. Koeien lagen op de weg, kippen scharrelden hun kostje in de berm bijeen, een geit hapte naar het onderste groene twijgje van een oude boom en her en der zat een baviaan op het dak van een van de vele huisjes of wat daar voor door moest gaan.

De meeste huisjes waren niet meer dan een garagebox of een paar wandjes met golfplaten, dicht op elkaar gebouwd langs de doorgaande straten. Deze huisjes werden veelal bevolkt door gezinnen met veel kinderen, een paar scharrelkippen en een os met een kort stuk ketting aan een paaltje. De os werd gevoerd met bossen kaf dat overgebleven was van de graanoogst. Dit kaf werd aangelengd met water en deze pap zorgde ervoor dat de os dagelijks een aantal grote vlaaien uitpoepte. Deze vlaaien werden vervolgens door de moeder des huizes verzameld, daarna aangelengd met wat water en gekneet tot een dikke pap en vervolgens tot ronde platte pakketjes gekneet. Deze pakketjes werden in de zon gelegd om te drogen. Zo voorzagen ze in gedroogde vorm de mensen van de nodige brandstof om te koken. Deze kleine mestfabriekjes leverden niet alleen brandstof voor de eigen keuken. Maar werden ook verkocht voor een paar roepies om het gezinsinkomen wat aan te vullen.

Tussen de huisjes stonden de laatste jaren steeds meer waterputten waar druk gebruik van gemaakt werd, zowel voor het drinkwater als ook voor het dagelijkse ochtendritueel, waarbij kommen water over de ingezepte bruine glimmende lijven werden gegooid. Deze putten waren een uitkomst.

In de straten smeulden her en der kleine hoopjes afval. Plastic zakjes, bladeren en andere rotzooi werd zo eenvoudig weggewerkt. Tevens gaven deze vuurtjes 's avonds en 's nachts wat warmte aan de vele mensen die op straat leefden.

Overall langs de straten stonden ook garageboxen waarvan de roldeuren steevast voorzien waren van felgekleurde beschilderingen en reclame-uitingen van grote telefoon providers, bekende cola merken en een grote betonproducent. De garageboxen huisvestten de meest uiteenlopende ondernemingen. Van fietsenmaker, kunstgebittenmaker, bakker, schoenpoetsers tot restaurant en van fruitwinkel met steevast alleen maar een stapel druiven en wat trossen bananen tot metaalwerkplaats of stoffenwinkel. Voor elke garagebox zat of lag wel een eigenaar of verkoper te slapen en zo te wachten op de eerste klant van de dag die meestal niet eens kwam opdagen ook.

Zo sleet men de dagen, net genoeg om te overleven maar te weinig om goed te leven. Maar ondanks het harde bestaan altijd een glimlach op het gezicht. Men zegt weleens hoe harder het bestaan in een land, hoe zachter de bevolking en andersom, hoe zachter het bestaan in een land, hoe harder de mensen.

Dit land ademde een geweldige sfeer uit. 's Ochtends kwam het leven langzaam op gang. De dag begon, hoe kon het ook anders, met de geluiden van de eerste claxons die steeds maar toenamen en de stad wekten als een wekker die de hele dag aan zou blijven staan.

Rolluiken werden omhoog getrokken en mensen kwamen bijeen bij de talloze waterputten om zich te wassen en op te frissen voor de nieuwe dag, kleding werd ingewreven met brokken zeep, schoongespoeld en plat op de grond gelegd. De zon deed haar werk en door het droge klimaat kon diezelfde kleding niet veel later al weer aangetrokken worden. Kleurige sari's die de vrouwen droegen maakten van iedere vrouw een sprookjesachtige verschijning en brachten veel kleur in het straatbeeld.

De mannen kropen bijeen en dronken koffie met buffelmelk uit kleine flinterdunne aardewerken kommetjes die dagelijks gebakken werden en na gebruik op straat kapot gegooid werden. Zo hield de pottenbakker werk omdat hij dagelijks weer nieuwe kommetjes moest bakken zoals hij al jaren deed. De koffie smaakte zoet, kruidig en ietwat vetzig, een markante smaak waarvan je hield of niet. Voor de meeste toeristen gold het laatste.

Het leek of niemand zich hier druk maakte en of ieder gelaten de dag over zich heen liet komen, alsof het zo wel goed was, en dat was het- afgezien van de armoedige omstandigheden die hier waren, natuurlijk ook. Het land was prachtig, het weer heerlijk, de mensen vriendelijk en er heerste een unieke rustgevende sfeer.

Ondanks de drukte was er een zekere berusting en kalmte die hier tussendoor drong en die vat had op iedere Indiër. Een berusting die wellicht besloten lag in het feit dat de ziel na dit leven weer verder haar reis zal vervolgen en nog talloze nieuwe levens te leven heeft.

Na enkele dagen India kreeg deze berusting ook wat meer vat op de groep waarmee hij met zijn vriendin reisde. Het verkeer ging nu eenmaal niet snel en vaak stond de bus stil voor een herkauwende koe, een kapotte vrachtauto of een boerenwagen die rustig werd afgeladen, of voor een treinspoor waar ergens in het begin van de middag de trein langs zou rijden en waar de man, die verantwoordelijk was voor deze door hem bewaakte spoorwegovergang, uit voorzorg alvast om 12:00 uur de slagboom maar had neergelaten.

Je kon immers maar nooit weten hier.

Haast was iets wat je hier maar beter niet kon hebben en dat was eigenlijk ook best fijn, als je jezelf tenminste over kon geven aan het ritme van dit land.

Eigenlijk beviel hem dit wel, de rust en het trage tempo en zo geweldig veel te zien. Hij was nog nooit eerder in Azië geweest maar voelde zich er na de eerste cultuurschok na aankomst in Delhi al vrij snel thuis.

Het land en de mensen hadden iets vertrouwds en vriendelijks over zich.

Ook Mahees, de jongen die “assistent” was, zoals het zo mooi heette, was vriendelijk en had dat serene over zich. Het klikte meteen met hem vanaf het moment dat Ronald voor het eerst de bus instapte. Van dat moment af maakten ze regelmatig even een praatje als het werk van Mahees dat toeliet.

Mahees was opgegroeid in Lecknath in Nepal en hij had een rustige jeugd gehad. Zijn ouders hadden het geluk dat ze hun zoon hadden kunnen laten studeren. Mahees had dan ook tot zijn zestiende onderwijs genoten in Pokhara. Hij had daar onder andere Engels geleerd en dat kwam hem nu goed van pas. Na zijn tweejarige dienstplicht in het Nepalese leger waar hij scherpschutter was geweest, had hij eerst geprobeerd om in Nepal een goede baan te vinden en om daar net als zijn vader, grootvader en overgrootvader een bestaan op te bouwen. Maar de omstandigheden zaten niet mee. Er was nu eenmaal grote werkloosheid in Nepal en zijn vader had hem al vaak gezegd dat hij beter naar de grote steden in India kon gaan. Daar was toekomst voor hem. Maar Mahees wilde liever in Lecknath blijven, bij Manischa, het meisje waar hij al zijn hele jeugd bevriend mee was. Weggaan uit Nepal betekende immers ook weggaan van Manischa en bovendien zou hij de bergen gaan missen, de bergen waar hij vaak in gedachten op reis naar toe ging en zo wegdroomde van de dagelijkse beslommeringen. De bergen bleven hem trekken al was hij er nooit echt in getrokken. Ze spraken tot zijn verbeelding en hadden iets groots, iets machtigs in zich.

‘Good morning sar.’ Hij knikte weer beleefd tegen de toeristen die vandaag de bus instapten. Deze mensen hadden in zijn ogen het geluk dat ze reizen konden maken, en het leek alsof ze welhaast zorgeloos door het leven konden gaan.

Zo te zien hadden ze altijd genoeg te eten gehad en ook materieel gezien hadden ze niets te klagen: mooie kleding, dure horloges, goede schoenen en bijna ieder had een mooie camera om zijn nek hangen.

Ze hadden genoeg geld om zich te laten rondrijden en mooie plaatsen te bezoeken. Plaatsen waar hij zelf nog nooit geweest was.

Ze sliepen in dure hotels maar waren wel veel bleker dan de mensen die hij kende. Ook vond Mahees ze op de een of andere manier gehaast. Ze liepen snel, praatten veel, wilden zoveel dingen doen op één dag en leken bijna alleen de mooie dingen te zien door de lens van hun camera. Ze keken veel en praatten veel en het leek alsof ze hun andere zintuigen niet echt gebruikten, de geuren en sfeer werden niet opgesnoven. Even met de ogen dicht gaan zitten en even opgaan in de omgeving is iets wat ze blijkbaar niet kenden. Het leek wel of sommigen een wedstrijd deden om maar het mooiste plaatje te schieten met hun camera.

Op de één of andere manier was hij nieuwsgierig naar deze mensen en wilde hij ook wel zo'n leven maar aan de andere kant had het ook iets leegs. Het leek alsof hij naar een film keek waarvan niemand wist wat nu eigenlijk zijn of haar rol was.

De enige die anders was dan de andere toeristen, was die jongen met zijn bos blonde krullen, niet omdat hij er daardoor anders uitzag dan de meeste mensen die Mahees kende, maar door zijn vriendelijke en rustige aard. Deze jongen was kalm en bovendien aardig. Hij was ook de enige die Mahees zag staan en af en toe met hem praatte. En dat was fijn, want hij kon zo zijn Engels wat oefenen en ook wat meer van deze mensen leren. Maar bovenal was het fijn dat hij zo het gevoel kreeg dat hij ook bestond en dat hij niet slechts degene was die als een soort onderdaan het deze toeristen naar de zin moest maken.

Ronald, zoals deze jongen heette, had wel die rust om even op een muurtje te gaan zitten aan de kant van de weg om even alleen rustig rond te kijken en zo voor even op te gaan in de omgeving. Mahees had het gevoel dat hij hem aardig vond hoewel hij hem eigenlijk nog helemaal niet goed kende. Hij nam de laatste hap van de banaan die hij zojuist van Ronald had gekregen, en stapte, nadat hij het opstapkrukje in de bus had gezet, zelf ook naar binnen om naast Parbinder weer op weg te gaan naar de volgende plaats. Het zou een lange rit worden, gelukkig veel via de grote weg, zodat hij niet zo hoefde op te letten zoals in de grote steden met veel verkeer. De voorraad waterflessen had hij

vanochtend vroeg al weer aangevuld, want de toeristen waren namelijk bang dat ze ziek zouden worden van het drinken van leidingwater, voor zover dat aanwezig was. Ze dronken daarom alleen water uit flessen.

In zijn mobiele telefoon stond alweer de eerste gemiste oproep van Manischa.

Vandaag ging de reis naar Varanasi, een stad waar hij al een paar keer eerder geweest was. De heiligste stad aan de Ganges waar hij als kind al veel over gehoord had. Want ook ver buiten India was Varanasi bekend onder de hindoes. Hij vond het iedere keer weer bijzonder om daar heen te mogen gaan. Hoewel hij natuurlijk bij de bus moest blijven, gaf het feit dat hij zo dicht bij de Ganges was en zijn aanwezigheid in deze oude stad, hem toch een bijzonder gevoel.

Hij had al veel bijzondere plaatsen en rivieren gezien, Puskar, Jaipur en de rivier de Yamuna. In de maanden dat hij nu in India werkte had hij al meer gezien dan zijn hele leven daarvoor in Nepal. Als hij thuiskwam, tussendoor in Nepal, had hij altijd veel te vertellen over wat hij had gezien. Al was hij geen echte prater en zelfs ietwat verlegen, zijn familie was erg nieuwsgierig naar hun grote buurland in het zuiden. Zijn vader was er ooit een keer geweest toen hij jong was, maar de rest van zijn familie was nooit verder geweest dan Lecknath, behalve dan die keer dat ze mee geweest waren naar Pokhara toen Mahees zijn diploma had behaald. Wat waren ze trots geweest op hun jongste zoon en wat hadden ze hun ogen uitgekeken onderweg tijdens de busreis naar Pokhara.

Vandaag had hij het geluk dat hij onderweg de Ganges zelf weer zou zien op het moment dat ze vanmiddag de brug richting Varanasi over zouden rijden. Hij hoopte maar dat hij dan niet juist op dat moment de waterflessen door zou moeten geven aan de toeristen in de bus, want dan zou hij geen tijd hebben om even weg te kunnen mijmeren bij de aanblik van 'Ganga'. Eerst waren er nog een aantal uren te rijden. Het was weliswaar maar een afstand van 110 kilometer maar daar deed je hier al gauw een halve dag of langer over. De weg was slecht en smal, vol kuilen en vaak zonder asfalt. En uiteraard ook hier veel verkeer dat meestal maar langzaam vooruitging.

Maar als het meezat, waren ze begin van de middag in Varanasi.